

CENTRUL PENTRU DREPTURILE OMULUI DIN MOLDOVA

ЦЕНТР ПО ПРАВАМ
ЧЕЛОВЕКА В
МОЛДОВЕ

THE CENTER FOR
HUMAN RIGHTS
OF MOLDOVA

MD-2012, Moldova, Chișinău,
str. Sfântul Țării, 16

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442
E-mail: cpdom@mdl.net

12 februarie 2014 nr. 01-11/2
la nr. _____ din _____

Stimate domnule Prim-ministru,

Prin Hotărârea Guvernului nr. 435 din 23.04.2007, a fost aprobat Regulamentul cu privire la acordarea unor garanții și compensații salariaților care îmbină munca cu studiile, care vine în aplicarea prevederilor articolelor 178-182 și 392 din Codul muncii. Hotărârea Guvernului nr. 435 este contrasemnată de ministrul Economiei și Comerțului, ministrul Finanțelor și ministrul Educației și Tineretului.

Regulamentul stabilește garanții și compensații care urmează a fi acordate salariaților care învață cu succes, fără scoatere din activitate, în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate, în învățământul postuniversitar specializat (masterat), în instituțiile de învățământ secundar profesional (școli profesionale, școli de meserii), în instituțiile de învățământ secundar general (gimnazii, licee, școli medii de cultură generală), la secțiile serale și fără frecvență. De garanții și compensații prevăzute în acest Regulament pot beneficia doar ”salariații care își fac studiile în instituțiile de învățământ din Republica Moldova acreditate în condițiile legii”. Persoanele care îmbină munca cu studiile în instituții de învățământ din alte țări rămân în afara protecției speciale a statului, fără nicio justificare obiectivă și rezonabilă.

În opinia avocatului parlamenta, prin actul normativ enunțat *supra*, contrar prevederilor art. 16 din Constituție, statul nu asigură pentru toate persoanele condiții egale și echitabile de acces la oportunitățile disponibile în societate, inclusiv oportunitățile de accedere în învățământul superior. Totodată, dispozițiile actului normativ menționat creează o diferențiere între angajații care îmbină munca cu studiile, avînd ca efect suprimarea egalității de posibilități și de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei, ceea ce încalcă principiul egalității tuturor cetățenilor Republicii Moldova în fața legii (art. 16 din Constituție) și aduce atingere dreptului la muncă și la protecția muncii (art. 43 din Constituție).

Alin. (1) al art. 43 din Constituție stabilește libertatea și egalitatea muncii prin prevederea că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, la protecția împotriva șomajului. Aceste libertăți reprezintă expresii ale libertății persoanei și, consacîndu-le, Constituția oferă fiecărui om posibilitatea de a-și alege profesia și locul de muncă în funcție de aptitudini, dorințe și coordonate de ordin economic.

Există o corelație dintre dreptul la muncă și asistența socială a muncii, care se exprimă prin protecția socială a muncii în diverse componente ale sale, enunțate și clasificate de textul constituțional. Astfel, prin ultima prevedere din alin.(2) al art. 43 – ”situații specifice” – se determină și se realizează deschiderea pentru noi reglementări, care să asigure cât mai plenar și eficient protecția socială a muncii, legiuitorul fiind în drept să stabilească și alte măsuri de acest gen, decât cele expres enumerate, în funcție de condițiile și de specificul muncii în diverse domenii. În această ordine de idei, Capitolul III din Titlul VI al Codului muncii instituie garanții și compensații pentru salariații care îmbină munca cu studiile.

Prin ratificarea Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Republica Moldova a recunoscut dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și și-a asumat angajamentul să ia măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept. Măsurile pe care fiecare stat parte la Pact trebuie să le ia spre a asigura deplina exercitare a acestui drept trebuie să includă orientarea și pregătirea profesională, elaborarea de politici, măsuri și tehnici potrivite pentru a asigura o dezvoltare economică, socială și culturală constantă și o deplină întrebuințare productivă a brațelor de muncă în condiții care garantează indivizilor folosința libertăților politice și economice fundamentale.

Ratificând Convenția privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei, statul s-a angajat să formuleze și să practice o politică națională care să urmărească promovarea egalității de posibilități și de tratament în materie de ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei, în scopul eliminării oricăror discriminări.

Asigurarea egalității de posibilități și de tratament pentru orice persoană în sfera instruirii este încă o obligație asumată de Republica Moldova prin ratificarea Convenției privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului.

Totodată, semnând Declarația de la Bologna, Republica Moldova și-a luat angajamentul voluntar de a-și reforma sistemul de învățământ astfel încât să participe, de rînd cu alte state europene, la crearea unui Spațiu Unic European al Învățământului Superior în scopul dezvoltării în Europa a unei economii competitive, bazate pe cunoaștere, care ar avea potențialul de a oferi locuri de munca mai bune și de a crea o mai mare coeziune socială.

Aceasta presupune acceptarea principiilor acestui proces educațional, care rezultă din declarațiile și comunicatele ministeriale, și includerea lor în filozofia sistemului național de învățământ superior. Printre aceste principii este relevantă dimensiunea socială a Procesului de la Bologna, care este parte constitutivă a Spațiului Unic European al Învățământului Superior și o condiție necesară pentru asigurarea atractivității și competitivității acestuia.

Dimensiunea socială cuprinde măsuri adoptate de guverne pentru a ajuta studenții, mai ales pe cei provenind din grupuri sociale dezavantajate, precum și pentru a asigura servicii de orientare și consiliere în vederea extinderii accesului la învățământul superior. De aceea, statele-semnatare și-au reafirmat angajamentul de a asigura accesul tuturor la învățământul superior de calitate și au subliniat cerința de a asigura condiții corespunzătoare de studiu pentru studenți, astfel încât aceștia să poată să își finalizeze studiile fără dificultăți generate de situația lor socială sau economică.

Astfel, dimensiunea socială dorită în Spațiul European al Învățământului Superior țintește către egalitate de șanse în educație, în termeni de acces, participare și completare cu succes a studiilor în condițiile de cazare și învățare, consiliere și îndrumare, suport financiar și participarea studenților în guvernarea educației superioare. Dimensiunea Socială implică, de asemenea, oportunități egale în mobilitate atunci când este vorba de portabilitatea suportului financiar, înlăturarea barierelor și factori motivaționali.

La conferința ministerială de la Londra (mai 2007) statele-semnatare au reafirmat importanța ca studenții să aibă șansa de a-și termina studiile fără obstacole ce țin de mediul lor de proveniență, atât social cât și economic. Drept urmare, statele și-au propus să continue eforturile de a oferi servicii adecvate pentru studenți, de a crea trasee de învățare mai flexibile în tot ceea ce ține de educația superioară și de a lărgi participarea la toate nivelele pe baza șanselor egale”.

În contextul celor expuse, ținând cont de atribuția avocatului parlamentar de a contribui la perfecționarea legislației, propunem inițierea revizuirii prevederilor art. 178 alin. (1) din Codul muncii și punctului 1 al Regulamentului cu privire la acordarea unor garanții și compensații salariaților care îmbină munca cu studiile, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 435 din 23.04.2007 în sensul asigurării garanțiilor și compensațiilor în condiții echitabile pentru toate persoanele care îmbină munca cu studiile.

Cu respect,

*Anatolie MUNTEANU,
avocat parlamentar*

*Domnului Iurie LEANCĂ,
Prim-ministru al Republicii Moldova*